

Uchwała Nr XLV /315/ 09
Rady Powiatu w Nowym Mieście Lubawskim
z dnia 21 grudnia 2009 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2010-2015 w Powiecie Nowomiejskim.

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (tj. z 2001r. Dz. U. Nr 142, poz. 1592 ze zm.) w związku z art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych(tj. z 2008 r., Dz. U. Nr 14, poz. 92 ze zm.), Rada Powiatu w Nowym Mieście Lubawskim uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2010-2015 w Powiecie Nowomiejskim, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Nowym Mieście Lubawskim.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały Nr XLV/315/09
Rady Powiatu w Nowym Mieście Lubawskim
z dnia 21 grudnia 2009r.

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2010-2015
W POWIECIE NOWOMIEJSKIM**

Nowe Miasto Lubawskie, wrzesień 2009

Zespół opracowujący projekt programu:

Przewodniczący- Mieczysław Sargalski- *Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Mieście Lubawskim*

Członkowie:

Artur Sobaszekiewicz – *Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Mieście Lubawskim*

Magdalena Gryza – *Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lub.*

Michał Otremba - *Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lub.*

Halina Klejnowska – *Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych*

Andrzej Korecki – *Starostwo Powiatowe w Nowym Mieście Lubawskim*

Człowiek jest przede wszystkim dzieckiem Bożym i żadne cierpienie czy upośledzenie nie potrafi umniejszyć tej wartości. Niepełnosprawność staje się swoistym dobrem i pewnego rodzaju darem nie tylko dla osób nią obarczonych, ale również społeczeństwa, w którym żyją.

Jan Paweł II, Cierpienie jest zaproszeniem

(28.05.1982, Katedra Wouthwark)

”L Osservatore Romano 1982 r. nr 6, s.9

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
I. PODSTAWY OPRACOWANIA PROGRAMU	6
II. ZAŁOŻENIA PROGRAMU	28
III. CEL STRATEGICZNY	28
IV. CELE SZCZEGÓŁOWE	29
V. ANALIZA POTRZEB W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	34
VI. MONITOROWANIE I OCENA REALIZACJI PROGRAMU	37
VII. PODSUMOWANIE	38
WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH	39

WPROWADZENIE

Zjawisko niepełnosprawności stanowi jeden z poważniejszych problemów społecznych. Znaczenie problemu wynika ze skali i powszechności jego występowania, a także konsekwencji jakie powoduje w wymiarze indywidualnym i społecznym. Według danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku na terenie powiatu nowomiejskiego zamieszkuje 6.977 osób niepełnosprawnych na ogólną liczbę 43.374 mieszkańców powiatu (dane z 2005 r.), czyli około 16 % populacji. Problem niepełnosprawności dotyka szczególnie osoby dorosłe, które stanowią prawie 95% populacji niepełnosprawnych w powiecie, w głównej mierze są to osoby w wieku powyżej 44 lat. Najwięcej niepełnosprawnych zamieszkuje w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie (ok.24%) oraz w gminach wiejskich Kurzętnik (22%) i Biskupiec (21%). Najmniejsza liczba osób niepełnosprawnych zamieszkuje w gminie Grodziczno (16%).¹

Pod względem wykształcenia zaledwie 1,2% populacji niepełnosprawnych posiada wykształcenie wyższe. Zdecydowanie największy odsetek w tej grupie stanowią osoby z wykształceniem podstawowym (59%) oraz zasadniczym zawodowym (21%). Stosunkowo wysoki jest udział osób z wykształceniem podstawowym niepełnym i bez wykształcenia (7%).

Poziom aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych w powiecie nowomiejskim wynosi tylko 14%, a odsetek osób biernych zawodowo w wieku produkcyjnym w omawianej populacji wynosi 51%. Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 43%, a wieku przedprodukcyjnym 6% niepełnosprawnych.

Liczba niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nowym Mieście Lubawskim na koniec czerwca 2009 roku wynosiła łącznie 160 osób, w tym 146 osób bezrobotnych i 14 osób poszukujących pracy.

Niepełnosprawność może dotyczyć sfery fizycznej, psychicznej bądź intelektualnej, może być efektem wypadku, choroby somatycznej, umysłowej lub towarzyszyć zmianom związanym ze starzeniem się człowieka.

---

¹ Brodziński Z., Śledź D., *Prognoza zatrudnienia osób niepełnosprawnych w powiecie nowomiejskim i rekomendacje w kontekście prowadzonych badań i analiz*; Raport opracowany w ramach projektu „Badania i ekspertyzy potrzeb osób niepełnosprawnych i pracodawców powiatu nowomiejskiego”, Nowe Miasto Lubawskie, 2008 rok

Obecnie coraz częściej wskazuje się, że niepełnosprawność to nie tylko skutek choroby czy urazu, ale także wynik ograniczeń doświadczanych przez osoby których problem ten dotyczy, takich jak: indywidualne uprzedzenia, segregacyjna edukacja, czy utrudniony dostęp do budynków użyteczności publicznej.

W związku z powyższym występuje konieczność zmian środowiska społecznego, tak aby osoby niepełnosprawne zostały włączone i otrzymały potrzebne wsparcie. Z tego względu istnieje potrzeba planowanych działań w samorządach, w których muszą być uwzględnione potrzeby osób niepełnosprawnych. Działania te noszą nazwę wyrównywania szans, a ich głównym celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym prowadzenie jak najbardziej normalnego życia oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej gwarantuje każdemu obywatelowi równy dostęp do pracy i udziału w życiu społecznym.

Działania, jakie należy podjąć dla poprawy warunków wyrównywania szans osób niepełnosprawnych oraz uzyskania w tym zakresie wymiernych efektów, wymagają zaangażowania samorządów, instytucji i organizacji pozarządowych oraz środowiska osób niepełnosprawnych.

Niniejszy Program uwzględnia wnioski i propozycje zgłoszone na spotkaniach i konsultacjach z organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, ośrodkami pomocy społecznej, poradnią psychologiczno-pedagogiczną oraz szkołami.

I. PODSTAWY OPRACOWANIA PROGRAMU

Zgodnie z Ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 z późn. zm.) za osoby niepełnosprawne uznaje się osoby dotknięte trwałą lub okresową niezdolnością do pełnienia ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Osoby niepełnosprawne napotykają różnorodne przeszkody związane z samodzielnym funkcjonowaniem w życiu codziennym, które przybierają postać barier architektonicznych, psychologicznych, materialnych i prawnych. Osoba niepełnosprawna musi pokonać funkcjonujące w świadomości stereotypy, niezrozumienie, niechęć i niewiedzę.

Ustawa, o której mowa powyżej, w związku z art. 35a ust.1 zobowiązuje samorząd powiatowy do opracowania i realizacji działań, zgodnych z powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych, programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej, zatrudnienia i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2010-2015 w Powiecie Nowomiejskim stanowi kontynuację programu przyjętego przez Radę Powiatu w 2000 roku, obowiązującego przez okres 10 lat.

Celem programu jest stworzenie efektywnego systemu wspierania osób niepełnosprawnych i ich rodzin, z wykorzystaniem doświadczeń wynikających z poprzedniego programu.

Rehabilitacja według Światowej Organizacji Zdrowia to kompleksowe i skoordynowane stosowanie środków medycznych socjalnych i zawodowych w celu usprawnienia osób z naruszoną sprawnością organizmu i uzyskanie możliwie najlepszego stanu funkcjonalnego.

Głównymi cechami rehabilitacji powinny być:

- Powszechność
- Wczesność
- Kompleksowość
- Ciągłość

Rehabilitacja jako proces zmiany losu rzeczywistego w sytuacji z nadzieją.

Proces przywracania do życia w społeczności lokalnej osób niepełnosprawnych będzie w pełni efektywny tylko wtedy, gdy rehabilitacja społeczna prowadzona będzie w sposób kompleksowy. Należy tworzyć warunki, aby osoby niepełnosprawne mogły uczestniczyć we wszystkich możliwych przejawach życia społecznego, efekty rehabilitacji leczniczej wspierać należy rehabilitacją społeczną oraz psychologiczną w dalszej kolejności rehabilitacją zawodową.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zagadnienie rehabilitacji osób niepełnosprawnych jest ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w jej rozumieniu rehabilitacja oznacza wiele działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Według art. 9 ww. ustawy **rehabilitacja społeczna** ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Realizowana jest przede wszystkim przez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej;
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych;
- likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji;
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej (WTZ).

Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej jest jedną z podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Warsztat realizuje swoje cele poprzez odpowiednie techniki terapii zajęciowej zmierzające do rozwijania:

- umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej,
- psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności

zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy. Uczestnikiem warsztatu terapii zajęciowej może zostać osoba, która posiada orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wraz ze wskazaniem do takiej formy rehabilitacji.

Terapię realizuje się na podstawie indywidualnego programu rehabilitacji, w którym określa się:

- formy rehabilitacji,
- zakres rehabilitacji,
- metody i zakres nauki umiejętności,
- formy współpracy z rodziną lub opiekunami,
- planowane efekty rehabilitacji,
- osoby odpowiedzialne za realizację programu rehabilitacji.

Rada programowa działająca w warsztacie dokonuje okresowej i kompleksowej oceny realizacji indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika warsztatu i zajmuje stanowisko w kwestii osiągniętych przez niego postępów.

Warsztaty mogą być organizowane przez fundacje, stowarzyszenia lub inne podmioty.

Koszty utworzenia, działalności i wynikające ze zwiększonej liczby uczestników są współfinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ze środków samorządu terytorialnego lub innych źródeł.

Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego.

Sprzęt rehabilitacyjny to sprzęt potrzebny do prowadzenia zajęć rehabilitacyjnych. Głównym zadaniem takich zajęć jest osiągnięcie możliwie najwyższego poziomu funkcjonowania osoby niepełnosprawnej, jakości jej życia oraz integracji społecznej.

O dofinansowanie ze środków PFRON zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny mogą się ubiegać:

- osoby niepełnosprawne stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, jeżeli średni miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych, pomniejszony o obciążenie zaliczką na podatek dochodowy od osób fizycznych, składkę z tytułu ubezpieczeń emerytalnego, rentowego i chorobowego określoną w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o kwotę alimentów świadczonych przez osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym na rzecz innych osób, podzielony przez liczbę osób pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc, w którym składany jest wniosek, nie przekracza kwoty:

50% przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 2 pkt. 4 ustawy o rehabilitacji, zwanego dalej „przeciętnym wynagrodzeniem”, na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym,

65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej,

- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, jeżeli prowadzą działalność związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej 2 lat przed dniem złożenia wniosku oraz udokumentują posiadanie środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nieobjętej dofinansowaniem ze środków Funduszu. Wysokość dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny wynosi - do 60% kosztów tego sprzętu, nie więcej jednak niż do wysokości pięciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

Dofinansowanie zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych przyznawanych osobie niepełnosprawnej w ramach powszechnego ubezpieczenia społecznego ze środków NFZ.

Do przedmiotów ortopedycznych zaliczamy przyrządy ortopedyczne niezbędne osobie niepełnosprawnej do życia w przypadku trwałego inwalidztwa, w okresie choroby lub usprawnienia leczniczego. Przedmioty ortopedyczne przyznawane są raz na 2,3,4 lub 5 lat. Mogą być przyznane bezpłatnie lub częściowo odpłatnie.

Środki pomocnicze natomiast są to takie, które w znacznym stopniu ułatwiają funkcjonowanie osobie niepełnosprawnej w środowisku społecznym (np.: aparaty słuchowe, pomoce optyczne itp.).

Prawo do otrzymania określonego przedmiotu ortopedycznego bądź środka pomocniczego mają osoby ubezpieczone oraz osoby, które pozostają na ich utrzymaniu. Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane są uprawnionemu na podstawie zlecenia wystawionego przez uprawnionego lekarza na własność. Ponowne przyznanie może nastąpić dopiero po upływie okresu jego używalności.

Na każdy przedmiot ortopedyczny czy środek pomocniczy przyznawany jest limit, który określa rozporządzenie. Jeśli cena przedmiotu czy środka przekroczy ustalony limit – różnicę pokrywa uprawniony. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie udziela dofinansowania osobie uprawnionej do otrzymania przedmiotu ortopedycznego lub środka pomocniczego.

Dofinansowanie nie obejmuje limitu ustalonego przez rozporządzenie a jest przyznawane tylko do różnicy, którą musi pokryć uprawniony.

Dofinansowanie z PCPR będzie przysługiwało gdy dochód osoby ubiegającej się nie przekroczy:

- 50% przeciętnego wynagrodzenia na członka rodziny pozostającego we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 65% przeciętnego wynagrodzenia – w przypadku osoby samotnie gospodarującej.

Wysokość dofinansowania zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze wynosi:

- do 100% udziału własnego osoby niepełnosprawnej w ustalonym limicie ceny, jeśli udział taki jest wymagany,
- do 150% sumy kwoty ustalonego limitu ceny, wyznaczonego przez kasę chorych oraz wymaganego udziału własnego osoby niepełnosprawnej w zakupie tych przedmiotów i środków, jeśli cena jest wyższa niż ustalony limit.

Do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) należy złożyć następujące dokumenty:

- odpowiedni wniosek o dofinansowanie,
- kserokopię orzeczenia o niepełnosprawności
- udokumentowane dochody
- fakturę określającą opłaconą kwotę w ramach ubezpieczenia zdrowotnego oraz kwotę udziału własnego
- kserokopię zlecenia na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (potwierdzone przez NFZ).

Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.

Bariery architektoniczne to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub znacznie utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym.

Bariery techniczne to takie bariery, które utrudniają lub uniemożliwiają osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie społeczne. Likwidacja tej bariery powinna powodować sprawniejsze działanie tej osoby w społeczeństwie i umożliwić jej funkcjonowanie w życiu codziennym.

Bariery w komunikowaniu się to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i przekazywanie informacji.

Likwidacja barier w komunikowaniu się i technicznych ma za zadanie umożliwienie lub znaczne ułatwienie osobie niepełnosprawnej wykonywania podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem, więc dofinansowanie może dotyczyć sprzętów, które zgodnie z indywidualnymi potrzebami osoby niepełnosprawnej temu służą.

O dofinansowanie ze środków PFRON na likwidację wyżej wymienionych barier (jeżeli ich likwidacja umożliwi lub ułatwi osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem) mogą ubiegać się:

- na likwidację barier architektonicznych - osoby niepełnosprawne, które mają trudności w poruszaniu się. Osoba niepełnosprawna musi być właścicielem nieruchomości lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości, albo posiadać zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego, w którym stale zamieszkuje,
- na likwidację barier w komunikowaniu się i technicznych - osoby niepełnosprawne, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności.

Wysokość takiego dofinansowania wynosi do 80% kosztów przedsięwzięcia, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia. Pozostałe 20% pokrywa wnioskodawca.

Osoba niepełnosprawna, może wystąpić o pomoc w likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, właściwego terytorialnie ze względu na miejsce zamieszkania.

Do wniosku o dofinansowanie należy dołączyć:

- kserokopię orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
- zaświadczenie o dochodach wnioskodawcy,
- ksero aktu własności lub umowy najmu lokalu, w którym mają być likwidowane bariery
- koszty likwidacji bariery.

Oprócz tego osoba składająca wniosek:

- nie może mieć zaległości wobec PFRON,
- nie korzystała z dofinansowania na ten cel w ciągu 3 lat przed złożeniem wniosku (w przypadku likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych),
- w ciągu 3 lat przed złożeniem wniosku nie była stroną umowy zawartej z PFRON i rozwiązanej z jej przyczyny.

PCPR nie zwraca kosztów poniesionych w związku z pracami wykonanymi przed wydaniem decyzji.

Dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym.

Turnus rehabilitacyjny jest to zorganizowana forma aktywnej rehabilitacji połączona z elementami wypoczynku. Głównym celem turnusu jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, jak również udział w różnych innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

Każda osoba niepełnosprawna, która posiada orzeczenie o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności lub o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, jak też o niepełnosprawności, wydane przed ukończeniem 16 roku życia może skorzystać z turnusu rehabilitacyjnego.

Czas trwania turnusów rehabilitacyjnych wynosi co najmniej 14 dni. Program turnusu powinien zawierać elementy rehabilitacji odpowiedniej do rodzaju schorzenia osoby niepełnosprawnej oraz powinien zawierać elementy zajęć kulturalno oświatowych.

Uczestnictwo jest odpłatne, można jednak ubiegać się o dofinansowanie ze środków PFRON. O dofinansowanie można ubiegać się nie częściej niż raz w roku.

Wnioski o przyznanie dofinansowania składamy w PCPR. Do wniosku należy dołączyć skierowanie od lekarza prowadzącego wystawione nie wcześniej niż 3 miesiące przed datą złożenia wniosku oraz kserokopię orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Osoba niepełnosprawna może ubiegać się o dofinansowanie jeżeli jej dochód nie przekracza 50% przeciętnego wynagrodzenia we wspólnym gospodarstwie domowym, lub 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej. W przypadku przekroczenia kwot dochodu, kwotę dofinansowania pomniejsza się o kwotę, o którą dochód został przekroczony.

Dofinansowanie przyznawane jest organizatorowi turnusu.

Uczestnictwo w sporcie, kulturze i rekreacji – może być dofinansowane organizacjom pozarządowym w ramach programów PFRON np.: Partner, jak również w ramach zadań realizowanych przez PCPR.

Rehabilitacja zawodowa jest ważnym elementem rehabilitacji kompleksowej. Ma ona na celu pomoc osobie niepełnosprawnej w uzyskaniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia, zgodnie z jej możliwościami psychofizycznymi oraz kwalifikacjami zawodowymi. Odbywa się to głównie poprzez ułatwienie jej korzystania z różnych form aktywizacji zawodowej (poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego, pośrednictwa pracy).

Osoba niepełnosprawna, która jest zarejestrowana w PUP ma prawo do skorzystania z wszelkich form aktywizacji zawodowej, które oferuje urząd.

Pośrednictwo pracy. Polega na pomocy w uzyskaniu zatrudnienia głównie poprzez:

- zbieranie i aktualizację ofert pracy,
- ocenę możliwości dostosowania stanowisk pracy do potrzeb osób z różnym stopniem niepełnosprawności,
- dobór odpowiedniej pracy dla osób z określonym stopniem niepełnosprawności,
- informowanie zakładów pracy o możliwościach zawodowych osób niepełnosprawnych, oraz przywilejach pracodawców związanych z zatrudnieniem osoby niepełnosprawnej.

Poradnictwo zawodowe. Polega na pomocy osobie niepełnosprawnej w podjęciu decyzji zawodowej. Odbywa się to poprzez przekazanie osobie niepełnosprawnej określonych informacji, które ułatwią podjęcie decyzji. Informacje dotyczyć powinny możliwości szkolenia i kształcenia zawodowego, sytuacji na danym rynku pracy, możliwości zatrudnienia w danym zawodzie, przepisów regulujących zagadnienie rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia osób niepełnosprawnych, różnych zawodów i specjalności i stawianych przez nie wymagań. Usługi poradnictwa zawodowego są bezpłatne i objęte ustawą o ochronie danych osobowych.

Szkolenia i przekwalifikowanie. Ze szkoleń może skorzystać osoba niepełnosprawna, która nie osiągnęła wieku emerytalnego i zarejestrowana jest w powiatowym urzędzie pracy jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy i niepozostająca w zatrudnieniu. Osoba ta musi spełnić przynajmniej jeden z poniższych warunków:

- nie posiada kwalifikacji zawodowych,
- konieczność zmiany kwalifikacji związana jest z brakiem propozycji odpowiedniego zatrudnienia,

- utraciła zdolność do pracy w dotychczasowym zawodzie.

Powiatowe urzędy pracy organizują szkolenia w formach szkoleń indywidualnych na wniosek osoby bezrobotnej, oraz szkoleń grupowych – organizowanych na podstawie analizy potrzeb szkoleniowych występujących na lokalnym rynku pracy. Koszty szkolenia w całości finansowane są ze środków PFRON.

Rozpoczęcie działalności gospodarczej

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w urzędzie pracy jako bezrobotna lub poszukująca pracy i niepozostająca w zatrudnieniu może ubiegać się o środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.

Osoba niepełnosprawna składa wniosek w jednostce organizacyjnej wyznaczonej przez starostę powiatu – Powiatowym Urzędzie Pracy w Nowym Mieście Lubawskim.

Środki przyznawane są zgodnie z zasadą de minimis. Ich maksymalna wysokość wynosi piętnastokrotność przeciętnego wynagrodzenia.

Jeżeli z przyczyn leżących po stronie osoby niepełnosprawnej naruszone zostaną warunki umowy, środki pieniężne należy zwrócić.

Pomoc dla niepełnosprawnych rolników

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy jako poszukująca pracy nie pozostająca w zatrudnieniu może otrzymać ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) jednorazowo środki na podjęcie działalności rolniczej jeżeli nie otrzymała wcześniej środków na ten cel. Wysokość pomocy może wynosić maksymalnie piętnastokrotność przeciętnego wynagrodzenia.

Aby otrzymać w/w pomoc należy złożyć wniosek (wzór stanowi załącznik do rozporządzenia w sprawie przyznania osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej) w jednostce organizacyjnej wyznaczonej przez starostę lub prezydenta miasta na prawach powiatu właściwego ze względu na miejsce zarejestrowania w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Starosta przyznaje środki w wysokości określonej w umowie zawartej z osobą wnioskującą o pomoc.

Osoba niepełnosprawna, która prowadzi własne albo wydierżawione gospodarstwo rolne może otrzymać ze środków PFRON na podstawie umowy zawartej ze starostą dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie tej działalności. Dofinansowanie otrzyma osoba, która:

- nie korzystała z pożyczki z Funduszu na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo rolniczej,
- nie korzystała z pożyczki z Funduszu Pracy na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- nie spłaciła pożyczki lub nie została w całości umorzona.

Od dnia 1 stycznia 2008 r. niepełnosprawni rolnicy lub rolnicy zobowiązani do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika, mogą ubiegać się o refundację ze środków PFRON - składek na ubezpieczenia społeczne rolników - wypadkowych, chorobowych, macierzyńskich oraz emerytalno-rentowych. Warunkiem otrzymania refundacji jest terminowe opłacenie tych składek w całości oraz przekazanie do PFRON w terminie 30 dni przed dniem przekazania po raz pierwszy informacji i wniosku:

- danych wnioskodawcy;
- kopie aktualnych dokumentów potwierdzających nazwę wnioskodawcy oraz numery: PESEL, REGON i NIP;
- kopię aktualnego orzeczenia o niepełnosprawności albo stopniu niepełnosprawności
- lub orzeczenia traktowanego na równi z tym orzeczeniem niepełnosprawnego rolnika lub niepełnosprawnego domownika;
- kopię aktualnej decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ustalającej podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników;
- upoważnienie osoby przesyłającej dane lub w/w dokumenty do występowania w imieniu wnioskodawcy.

W celu otrzymania refundacji po opłaceniu należnych składek w KRUS należy złożyć do PFRON:

- informację o składkach na ubezpieczenia społeczne i stopniach niepełnosprawności w miesiącu następującym po miesiącu, w którym terminowo dokonano zapłaty składek za dany kwartał,
- wniosek o wypłatę refundacji składek.

Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osób niepełnosprawnych

Pracodawca, który zdecyduje się zatrudnić osobę niepełnosprawną może otrzymać pomoc na wyposażenie stanowiska pracy takiej osoby. Pomoc udzielana jest ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w formie zwrotu kosztów, jakie pracodawca poniósł wyposażając stanowisko nowego pracownika. Jej wysokość nie może przekroczyć 15-krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Pomoc na wyposażenie stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej obejmuje zarówno koszty zakupu wyposażenia stanowiska pracy jak i koszty wytworzenia tego wyposażenia - wraz z niepodlegającym odliczeniu podatkiem VAT i podatkiem akcyzowym.

Aby ją uzyskać pracodawca musi jednak spełnić określone warunki tj.

- złożyć wniosek o przyznanie refundacji;
- zobowiązać się do zatrudnienia niepracującej osoby niepełnosprawnej (zarejestrowanej w powiatowym urzędzie pracy) przez okres co najmniej 3 lat;
- uzyskać pozytywną opinię Państwowej Inspekcji Pracy o przystosowaniu stanowiska pracy do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osoby, która będzie pracować na wyposażonym stanowisku.

Zawarcie umowy o zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy poprzedzają negocjacje pomiędzy Dyrektorem Powiatowego Urzędu Pracy a pracodawcą. W wyniku tych negocjacji ustalana jest kwota zwrotu, która zostanie wypłacona pracodawcy po zawarciu umowy i spełnieniu innych, określonych w niej warunków.

Warunki te dotyczą:

- poniesienia wydatków na wyposażenie stanowiska pracy w terminie 3 miesięcy od dnia zawarcia umowy;
- przedstawiania dokumentów świadczących o wykonaniu umowy;
- zobowiązania do umożliwienia staroście kontroli wykonania umowy oraz informowania o wszelkich zmianach dotyczących jej realizacji, rozliczenia otrzymanej pomocy (refundacji) i jej zwrotu w przypadku naruszenia warunków umowy.

Pracownik pomagający osobie niepełnosprawnej

Pracodawca, który zatrudnia pracownika niepełnosprawnego może otrzymać ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy w zakresie czynności ułatwiających komunikowanie się z otoczeniem, a także czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania przez pracownika niepełnosprawnego na stanowisku pracy. Wysokość zwrotu ustala się dzieląc liczbę godzin przeznaczonych na pomoc osobom niepełnosprawnym przez liczbę godzin pracy osób niepełnosprawnych w danym miesiącu i mnożąc uzyskany wynik przez kwotę najniższego wynagrodzenia. Liczba godzin przeznaczonych na pomoc pracownikowi niepełnosprawnemu nie może przekroczyć 20% liczby godzin pracy pracownika w miesiącu.

Aby uzyskać zwrot pracodawca musi:

- złożyć wniosek o zwrot kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy (...).

Zwrotu dokonuje Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy po zawarciu umowy.

Jeżeli pracodawcą jest starosta lub prezydent miasta na prawach powiatu wówczas wniosek należy złożyć do Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych za pośrednictwem oddziału Funduszu, właściwego ze względu na siedzibę tego pracodawcy.

Przepisy nie zabraniają, aby pracownikiem pomagającym pracownikowi niepełnosprawnemu była inna osoba niepełnosprawna. Należy jednak wziąć pod uwagę, że niepełnosprawny pracownik pomagający osobie niepełnosprawnej nie powinien mieć problemów związanych z wykonywaniem czynności w zakresie których służy pomocą innemu pracownikowi niepełnosprawnemu.

Refundacja kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy może dotyczyć również sytuacji, w której zarówno osoba niepełnosprawna, jak i pracownik pomagający, pracują w danym podmiocie od dawna, a zajmowane przez pracownika niepełnosprawnego stanowisko pracy i zakres obowiązków nie

uległy zmianie. Taka sytuacja może zaistnieć jeśli dojdzie do pogorszenia stanu zdrowia pracownika niepełnosprawnego i wyniknie z niego potrzeba udzielenia mu pomocy w wykonywaniu czynności na dotychczasowym stanowisku pracy.

Refundacja składek dla osób niepełnosprawnych

O refundację składek z PFRON mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne prowadzące działalność gospodarczą oraz rolnicy z niepełnosprawnością lub zobowiązani do opłacenia składek za domowników z orzeczoną niepełnosprawnością.

Działanie Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oparte jest na ustawie z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Fundusz refunduje:

- **osobie niepełnosprawnej wykonującej działalność gospodarczą** obowiązkowe składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe do wysokości odpowiadającej wysokości składki, której podstawą wymiaru jest kwota stanowiąca 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale;
- **niepełnosprawnemu rolnikowi lub rolnikowi zobowiązanemu do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika** składki na ubezpieczenia społeczne rolników – wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie oraz emerytalno-rentowe.

Warunki refundacji składek

Od 1 stycznia 2008 r. weszły w życie nowe przepisy dotyczące refundacji składek na ubezpieczenie społeczne osób niepełnosprawnych określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 13 grudnia 2007 r. w sprawie refundacji składek na ubezpieczenia społeczne osób niepełnosprawnych.

Rozporządzenie określa:

- szczegółowe warunki udzielania oraz tryb przekazywania refundacji składek na ubezpieczenia społeczne osobie niepełnosprawnej wykonującej działalność

gospodarczą, niepełnosprawnemu rolnikowi oraz rolnikowi zobowiązanemu do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika,

- termin składania i wzór wniosku oraz wykaz dokumentów załączanych do wniosku,
- wymogi, jakie muszą spełniać wnioskodawcy, przekazujący dokumenty w formie elektronicznej przez teletransmisję danych.

Refundacja wynagrodzenia oraz składek na ubezpieczenia społeczne pracodawcy zatrudniającego osoby niepełnosprawne

Starosta może przyznać pracodawcy, który zatrudnił osobę niepełnosprawną zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotną albo poszukującą pracy niepozostającą w zatrudnieniu, refundację 60% jej wynagrodzenia przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym oraz obowiązkowych składek na ubezpieczenia społeczne od tego wynagrodzenia za okres jednego roku od dnia jej zatrudnienia ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, jeżeli pracodawca:

- zobowiązał się do zatrudniania tej osoby przez okres co najmniej 12 miesięcy;
- złożył wniosek o przyznanie refundacji.

Rehabilitacja zawodowa powinna przebiegać w kilku etapach. Pierwszy z nich stanowi poradnictwo zawodowe oparte na zdolności do pracy osoby niepełnosprawnej. Udzielenie właściwej porady zawodowej jest bardzo istotne, ponieważ od tego właśnie zależy powodzenie całego procesu rehabilitacji zawodowej.

Kolejnym etapem jest przygotowanie do pracy przez okres od 3 do 6 miesięcy lub od 12 do 18 miesięcy, w wyniku którego osoba niepełnosprawna nabywa niezbędną wiedzę teoretyczną, umiejętności praktyczne oraz poznaje zasady funkcjonowania i zachowania się w sytuacjach zawodowych. Kierunek kształcenia zawodowego ustalany jest na podstawie wyników badań zdolności do pracy i diagnozy zawodowej. Po pomyślnym ukończeniu przygotowania do pracy powinno nastąpić zatrudnienie na odpowiednio dobranym stanowisku pracy, odpowiadającym psychofizycznym sprawnościom i uzyskanym kwalifikacjom zawodowym. Podjęcie przez osobę niepełnosprawną zatrudnienia jest rezultatem końcowym procesu rehabilitacji zawodowej.

Ostatni etap stanowi opieka nad zatrudnioną osobą niepełnosprawną, zwłaszcza w początkowym okresie i udzielenie jej pomocy w adaptacji do nowego środowiska pracy.

Do czynników ograniczających możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych należy zaliczyć: wysoki poziom bezrobocia powodującego wypieranie z rynku pracowników z dysfunkcjami organizmu, nieodpowiednie przygotowanie zawodowe, niski poziom wykształcenia, a także słaby stopień przygotowania do samodzielnego życia osób niepełnosprawnych. Dodatkową przeszkodę stanowi niezajomość możliwości zawodowych i uprzedzenia pracodawców wobec osób niepełnosprawnych. Każdy z wymienionych czynników stanowi poważną trudność, której przezwyciężenie wymaga pomocy, środków finansowych, technicznych itp.

Program powstaje w sytuacji dużych potrzeb środowiska w zakresie właściwego zaspokojenia potrzeb osób niepełnosprawnych.

Główne działania ujęte w Programie uwzględniać powinny:

- Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie uznania prawa osób niepełnosprawnych do pełnej integracji ze społeczeństwem oraz możliwości egzekwowania przysługujących praw,
- Likwidację barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej,
- Eliminację barier urbanistycznych i komunikacyjnych na terenie powiatu (przystosowanie chodników, podjazdów ulicznych),
- Zwiększenie dostępności i zakresu usług medycznych oraz kulturalnych (w tym badania profilaktyczne, gimnastyka rehabilitacyjna, warsztaty integracyjno-kulturalne i terapeutyczne),
- Stworzenie zaplecza lokalowego na potrzeby rehabilitacji dzieci (m.in. stworzenie sali integracji sensorycznej),
- Rozszerzenie oferty edukacyjnej dla dzieci niepełnosprawnych na poziomie podstawowym i gimnazjalnym (zwiększenie liczby klas integracyjnych).

Zakłady Aktywności Zawodowej

Zakład Aktywności Zawodowej jest tworzony w celu zatrudnienia osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności i osób zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną.

Podmiotami uprawnionymi do utworzenia zakładu aktywności zawodowej są:

- powiat,
- gmina,
- fundacja,
- stowarzyszenie,
- inna organizacja społeczna, której statutowym zadaniem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.

Utworzenie zakładu i uzyskanie statusu zakładu aktywności zawodowej związane jest ze spełnieniem wielu warunków, takich jak:

- zatrudnianie co najmniej 70 % (z ogólnej liczby osób zatrudnionych w zakładzie) osób niepełnosprawnych, w szczególności skierowanych do pracy przez powiatowe urzędy pracy:
  - zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności,
  - zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobą psychiczną, w tym osób, w stosunku do których rada programowa warsztatów terapii zajęciowej zajęła stanowisko uzasadniające podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej. Jednakże wskaźnik zatrudnienia osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności nie może być wyższy niż 35%.
- przystosowanie obiektów i pomieszczeń użytkowanych przez zakład aktywności zawodowej do przepisów, zasad bezpieczeństwa i higieny pracy. Ważnym elementem jest także uwzględnienie potrzeb zatrudnionych w zakładzie osób niepełnosprawnych w zakresie przystosowania ich stanowisk pracy oraz pomieszczeń higieniczno-sanitarnych (toalet, stołówek) i ciągów komunikacyjnych.
- uzyskanie pozytywnej opinii starosty o potrzebie utworzenia zakładu aktywności zawodowej na danym terenie.

Ponadto organizator zakładu aktywności zawodowej zobowiązuje się do przeznaczania uzyskanych dochodów z prowadzonej działalności na zakładowy fundusz aktywności

zawodowej, który jest przeznaczony na zaspokajanie potrzeb osób niepełnosprawnych np. na zakup sprzętu i wyposażenia pomagającego osobie niepełnosprawnej w samodzielnym życiu i uczestnictwie w życiu społecznym w lokalnym środowisku, pomoc w przygotowaniu, budowie, remoncie i wyposażeniu indywidualnych oraz zbiorowych form mieszkalnictwa chronionego dla osób niepełnosprawnych, a także na kształcenie, przekwalifikowanie i szkolenia itp.

Decyzję w sprawie przyznania statusu zakładu aktywności zawodowej, potwierdzającą spełnianie wszystkich warunków, wydaje wojewoda.

Wniosek o utworzenie zakładu aktywności organizator składa marszałkowi województwa z którym również zawiera umowę o dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych kosztów utworzenia i działania zakładu.

Zakład Pracy Chronionej

O status prowadzącego zakład pracy chronionej może ubiegać się każdy pracodawca, który prowadzi działalność gospodarczą przez okres co najmniej 12 miesięcy oraz zatrudnia nie mniej niż 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy. Ponadto musi osiągać przez okres minimum 6 miesięcy wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości co najmniej 40%, w tym co najmniej 10% ogółu zatrudnionych stanowić muszą osoby zaliczone do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Wskaźnik zatrudnienia może być niższy i wynosić co najmniej 30% w przypadku gdy pracodawca zatrudnia osoby niewidome lub psychicznie chore, albo upośledzone umysłowo zaliczone do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. W celu uzyskania statusu zakładu pracy chronionej pracodawca musi spełnić też szereg innych warunków, w tym:

- obiekty i pomieszczenia użytkowane przez zakład pracy chronionej muszą odpowiadać przepisom i zasadom bezpieczeństwa i higieny pracy oraz muszą uwzględniać potrzeby osób niepełnosprawnych w zakresie przystosowania stanowisk pracy oraz pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i ciągów komunikacyjnych oraz spełniać wymagania dostępności do nich,
- musi zostać zapewniona doraźna i specjalistyczna opieka medyczna, poradnictwo i usługi rehabilitacyjne.

Formalne potwierdzenie spełniania wszystkich niezbędnych warunków następuje poprzez nadanie przez wojewodę, w formie decyzji administracyjnej, statusu zakładu pracy chronionej. Wojewoda sprawuje również nadzór nad przestrzeganiem w/w warunków. Posiadanie statusu ZPCH wiąże się z możliwością korzystania ze ściśle określonych przywilejów, które rekompensują pracodawcy podwyższone koszty funkcjonowania w formie zakładu pracy chronionej. Zakład pracy chronionej m.in.

- uzyskuje refundację części kosztów zatrudnienia osoby niepełnosprawnej,
- zwolniony jest z podatku od nieruchomości, podatku rolnego i leśnego,
- zwolniony jest z podatku od czynności cywilnoprawnych,
- a także opłat z wyjątkiem opłaty skarbowej i opłat o charakterze sankcyjnym.

Środki uzyskane z tytułu tych zwolnień w 90% zasilają zakładowy fundusz rehabilitacji osób niepełnosprawnych (10% przekazywane jest na PFRON), który obowiązkowo tworzy każdy przedsiębiorca prowadzący zakład pracy chronionej. Część środków zgromadzonych na tym funduszu (nie mniej niż 10%) jest przeznaczona wyłącznie na zaspakajanie potrzeb indywidualnych zatrudnionych w danym zakładzie pracy chronionej osób niepełnosprawnych (m.in. pomoc na zakup leków, zakup i naprawę sprzętu rehabilitacyjnego, odpłatność za kształcenie, doksztalcanie i inne). W Polsce na koniec roku 2007 funkcjonowało 2.194 tys. zakładów pracy chronionej zatrudniając łącznie 178,5 tys. osób niepełnosprawnych ze znacznym, umiarkowanym i lekkim stopniem niepełnosprawności.

Edukacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2005 r. Nr 61, poz. 624 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. Nr 61, poz. 624),
- Kwalifikacja do odpowiedniej formy kształcenia odbywa się na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 12 lutego 2001 r. w sprawie orzekania o potrzebie kształcenia

specjalnego lub indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży oraz szczegółowych zasad kierowania do kształcenia specjalnego lub indywidualnego nauczania (Dz.U. Nr 13, poz. 114. z późn. zm.),

Niepełnosprawne dziecko ma prawo do pobierania nauki we wszystkich typach szkół dostosowania treści, metod i organizacji nauczania do jego możliwości psychofizycznych oraz do pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Kształcenie i wychowanie dzieci niepełnosprawnych powinno umożliwiać naukę w dostępnym dla nich zakresie, usprawniać zaburzone funkcje, rewalidację i resocjalizację oraz zapewniać specjalistyczną pomoc i opiekę. Kształcenie może być prowadzone w szkołach ogólnodostępnych, integracyjnych, w szkołach lub oddziałach specjalnych, oraz specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych.

O potrzebie kształcenia specjalnego orzekają zespoły działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych oraz innych poradniach specjalistycznych. Zespoły te mogą orzekać o:

- potrzebie kształcenia specjalnego,
- potrzebie indywidualnego nauczania dla dzieci i młodzieży, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły,
- o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim.

Wychowaniem przedszkolnym objęte są dzieci niepełnosprawne w wieku 3 do 6 lat, jednak w przypadku zakwalifikowania przez zespoły orzekające do kształcenia specjalnego, wychowaniem obejmuje się także dzieci powyżej 6 lat, nie dłużej jednak niż do ukończenia 10 lat.

Obowiązek szkolny rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat oraz trwa do ukończenia gimnazjum, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18 lat (dla uczniów niepełnosprawnych stworzona jest możliwość przedłużenia obowiązku szkolnego do 24 lat).

Zgodnie z ustawą o systemie oświaty rozpoczęcie spełniania obowiązku szkolnego przez dzieci niepełnosprawne może zostać odroczone do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 10 lat.

Za spełnianie obowiązku szkolnego uznaje się również udział dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

Uczeń niepełnosprawny ma prawo do:

Korzystania z bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu na zajęcia do szkół podstawowych i gimnazjów lub specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania, a także ośrodków umożliwiających dzieciom i młodzieży z głębokim upośledzeniem umysłowym realizację obowiązku szkolnego.

Korzystania z nieodpłatnego zakwaterowania w internacie specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego.

Odpowiedniego wyposażenia i oprzyrządowania stanowiska nauki.

Korzystania z usług psychologa oraz z pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb ucznia.

Przystąpienia do sprawdzianu lub egzaminu gimnazjalnego oraz maturalnego w formie dostosowanej do dysfunkcji ucznia.

Zwolnienia z nauki drugiego języka, w przypadku kiedy cierpi na wadę słuchu.

Wydłużenia każdego etapu edukacyjnego przynajmniej o jeden rok.

Studenci niepełnosprawni.

Student niepełnosprawny może korzystać ze wszystkich świadczeń, z jakich korzystają studenci pełnosprawni (stypendium socjalne, stypendium za wyniki w nauce, stypendium ministra za osiągnięcia w nauce, dopłaty do zakwaterowania, dopłaty do zasiłków).

Poza tym student niepełnosprawny może ubiegać się o stypendium specjalne z tytułu swojej niepełnosprawności. Świadczenie to jest przyznawane na wniosek studenta. Wysokość świadczenia nie może być wyższa niż 20% najniższego wynagrodzenia zasadniczego asystenta (w poprzednim miesiącu), ustalonego w przepisach o wynagrodzeniu nauczycieli akademickich.

Pomoc ta może być przyznana także studentom studiów dziennych uczelni zawodowych. Świadczenie może otrzymać student, którego niepełnosprawność, potwierdzona orzeczeniem właściwego organu, powoduje konieczność ponoszenia dodatkowych kosztów związanych ze studiowaniem. Wysokość tego świadczenia nie może być niższa niż 25% najniższego wynagrodzenia zasadniczego asystenta (w poprzednim miesiącu), ustalonego w przepisach o wynagrodzeniu nauczycieli akademickich państwowych uczelni zawodowych.

W ramach programu „*STUDENT II – kształcenie ustawiczne osób niepełnosprawnych*” studenci z orzeczonym znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności mogą

ubiegać się o dofinansowanie kosztów nauki ze środków PFRON, m.in.:

- opłaty za naukę,
- zakwaterowanie (w przypadku nauki poza miejscem stałego zamieszkania),
- dojazdy,
- uczestnictwo w zajęciach mających na celu podniesienie sprawności fizycznej lub psychicznej,
- zakup przedmiotów ułatwiających lub umożliwiających naukę,
- wyjazdy organizowane w ramach zajęć szkolnych.

Tabela 1. Cele operacyjne i działania w obszarze rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Lp.	Zadania	Czas realizacji	Podmiot realizujący działanie	Źródło finansowania
1.	Orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności	2010-2015	PZON	- Środki Wojewody
2.	Likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	2010-2015	PCPR	- PFRON
3.	Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	2010-2015	PCPR	- PFRON
4.	Uczestnictwo osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	2010-2015	PCPR	- PFRON
5.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	2010-2015	PCPR	- PFRON
6.	Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej	2010-2015	PCPR	- PFRON, - samorząd powiatowy
7.	Dofinansowanie rehabilitacji dzieci i młodzieży	2010-2015	PCPR	- PFRON

Tabela 2. Cele operacyjne i działania w obszarze aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Lp.	Zadania	Czas realizacji	Podmiot realizujący działanie	Źródła finansowania
1.	Diagnozowanie potrzeb osób niepełnosprawnych na rynku pracy	2010-2015	PUP	- Fundusz Pracy - PFRON
2.	Pośrednictwo pracy dla osób niepełnosprawnych	2010-2015	PUP	- bezpłatne
3.	Poradnictwo zawodowe	2010-2015	PUP	- bezpłatne
4.	Zajęcia aktywizacyjne w ramach klubu pracy	2010-2015	PUP organizacje i stowarzyszenia	- bezpłatne
5.	Instrumenty rynku pracy	2010-2015	PUP	- Fundusz Pracy - PFRON
6.	Samo zatrudnienie poprzez podjęcie działalności gospodarczej przez osoby niepełnosprawne	2010-2015	PUP	- Fundusz Pracy - PFRON
7.	Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy osoby niepełnosprawnej	2010-2015	PUP	- Fundusz Pracy - PFRON - przedsiębiorcy
8.	Refundacja wynagrodzenia oraz składek na ubezpieczenia społeczne pracodawcy zatrudniającemu osoby niepełnosprawne	2010-2015	PUP	- PFRON
9.	Utworzenie Zakładu Aktywizacji Zawodowej (ujęto już w Powiatowym programie wyrównywania szans osobom niepełnosprawnym w Nowym Mieście Lub. na lata 2000-2009)	2010-2015	- powiat, - gmina, - fundacja, - stowarzyszenie (decyzja Wojewody)	- PFRON
10.	Podejmowanie inicjatyw w kierunku tworzenia zakładów pracy chronionej	2010-2015	- pracodawca (decyzja Wojewody)	- wkład prywatny przedsiębiorców - PFRON
11.	Promocja i informacja aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych	działanie ciągle	- Starostwo - PUP	- Fundusz Pracy

II. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2010-2015 w Powiecie Nowomiejskim zakłada:

1. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji osób niepełnosprawnych oraz ich najbliższych.
2. Poszerzanie współpracy sektora publicznego z organizacjami pozarządowymi i zwiększanie ich udziału w realizacji zadań publicznych.
3. Rozszerzanie i podwyższanie standardów świadczeń i usług realizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych.
4. Ożywienie aktywności społecznej oraz zwiększenie tolerancji u pełnosprawnej społeczności lokalnej wobec istniejącej odmienności, czyli osób niepełnosprawnych.

III. CEL STRATEGICZNY PROGRAMU

Tworzenie warunków do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, integracji oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych i ich rodzin

Adresatami programu są osoby niepełnosprawne, których niepełnosprawność została potwierdzona przez organ orzekający wydaniem orzeczenia:

1. zakwalifikowaniu do jednego z trzech stopni niepełnosprawności:
  - znacznego,
  - umiarkowanego,
  - lekkiego.
2. całkowitej/ częściowej niezdolności do pracy oraz samodzielnej egzystencji, niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia,
3. zaliczeniu do jednej z trzech grup (I, II lub III) inwalidów, jeżeli orzeczenie zostało wydane przed 1 stycznia 1998 roku i nie utraciło mocy;
4. stałej lub długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, jeżeli orzeczenie zostało wydane przed 1 stycznia 1998 roku i nie utraciło mocy.

Niniejszy Program jest formą usystematyzowania działań na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych w zakresie:

- rehabilitacji społecznej,

- rehabilitacji zawodowej,
- przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

IV. CELE SZCZEGÓŁOWE

IV.1. Ułatwienie dostępu osobom niepełnosprawnym do rehabilitacji społecznej i medycznej.

Zadania:

1. Likwidacja barier architektonicznych w :
  - obiektach użyteczności publicznej;
  - placówkach edukacyjnych (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, przedszkola specjalne, szkoły specjalne, bursy, internaty szkolne, biblioteki szkolne, poradnie psychologiczno-pedagogiczne);
  - zakładach opieki zdrowotnej;
  - placówkach opiekuńczych (domach pomocy społecznej, placówkach wsparcia środowiskowego);
  - komunikacji i transporcie zbiorowym.
2. Likwidacja barier transportowych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.
3. Zwiększenie dostępu do specjalistycznych usług konsultacyjnych, terapeutyczno-rehabilitacyjnych oraz opiekuńczych.
4. Zwiększenie dostępności do informacji dla osób niepełnosprawnych poprzez tworzenie m.in. Ośrodków Informacji dla Osób Niepełnosprawnych.
5. Rozpowszechnianie konsultowania ze środowiskiem osób niepełnosprawnych rozwiązywania przez samorzady życiowych problemów osób niepełnosprawnych.
6. Upowszechnianie oraz stwarzanie możliwości do aktywnego uczestnictwa w sporcie, kulturze, rekreacji i turystyce.
7. Kształtowanie w społeczeństwie lokalnym właściwych postaw i zachowań wobec osób niepełnosprawnych.
8. Rozwój rehabilitacji medycznej poprzez doposażenie w sprzęt rehabilitacyjny i odpowiednią aparaturę medyczną w placówkach służby zdrowia.

Przewidywany efekt:

Zwiększenie możliwości uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu publicznym poprzez:

1. ułatwienie osobom niepełnosprawnym samodzielnego funkcjonowania;
2. zapewnienie większego dostępu do rehabilitacji;
3. upowszechnienie problematyki niepełnosprawności w środowisku lokalnym;
4. integracja środowiska osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną.

IV.2. Stworzenie korzystnych warunków w środowisku lokalnym na rzecz aktywnego i samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych.

Zadania:

1. Wspieranie funkcjonowania warsztatu terapii zajęciowej.
2. Wspieranie funkcjonowania ośrodków wsparcia oraz jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, których statutowym zadaniem jest rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych.
3. Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych.
4. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się.
5. Zaopatrzenie osób niepełnosprawnych w odpowiedni sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne oraz środki pomocnicze.
6. Prowadzenie psychologicznego wsparcia osób niepełnosprawnych i ich najbliższych.
7. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego w tym m.in. prawnego i socjalnego.
8. Aktualizacja bazy danych dotycząca potrzeb oraz sytuacji osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym – diagnoza osób niepełnosprawnych w powiecie nowomiejskim.
9. Opracowanie i wdrażanie programów na rzecz aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych.
10. Organizowanie oraz umożliwienie aktywnego uczestnictwa osobom niepełnosprawnym w imprezach integrujących – kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych oraz edukacyjnych ze społecznością lokalną.
11. Promowanie twórczości artystycznej osób niepełnosprawnych.
12. Prezentowanie dorobku artystycznego osób niepełnosprawnych, który nobilituje ich twórczość oraz gwarantuje aktywne uczestnictwo w życiu kulturalnym.
13. Prowadzenie systematycznej edukacji publicznej z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

14. Wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań na rzecz osób niepełnosprawnych.
15. Promowanie działań zapobiegających powstawaniu niepełnosprawności poprzez wczesną diagnostykę, profilaktykę i rehabilitację oraz wprowadzanie nowych form zapobiegania niepełnosprawności.
16. Rozwój usług wolontarystycznych na rzecz osób niepełnosprawnych.
17. Zainicjowanie nowych grup samopomocowych przez animatorów w środowisku osób niepełnosprawnych.
18. Współpraca samorządu powiatowego z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej.
19. Zlecenie zadań dotyczących osób niepełnosprawnych organizacjom pozarządowym i fundacjom.
20. Realizacja celowych i pilotażowych programów ze środków PFRON przez samorząd powiatowy.

Przewidywany efekt:

Zwiększenie możliwości aktywnego i samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych poprzez:

1. uwrażliwienie społeczeństwa na problemy osób niepełnosprawnych
2. pokonanie stereotypów i uprzedzeń wobec osób niepełnosprawnych.

IV.3. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Zadania:

1. Szkolenie rodziców, opiekunów i nauczycieli do pracy z osobami niepełnosprawnymi.
2. Prowadzenie punktów kompleksowego poradnictwa rodzin, zwłaszcza dla tych z dziećmi niepełnosprawnymi.
3. Tworzenie grup wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
4. Zwiększenie ilości miejsc dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w ramach integracyjnej edukacji w szkołach i przedszkolach.
5. Zapewnienie dostępu dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do edukacji na wszystkich szczeblach nauczania.
6. Tworzenie infrastruktury promującej edukację osób niepełnosprawnych.

Przewidywany efekt:

Zwiększenie dostępności do kształcenia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej na wszystkich szczeblach nauczania poprzez:

1. możliwość zdobycia odpowiedniego wykształcenia przez dzieci i młodzież niepełnosprawną
2. integrację młodych osób niepełnosprawnych z pełnosprawnymi rówieśnikami.

IV.4. Sprzyjanie tworzeniu korzystnych warunków w środowisku lokalnym na rzecz aktywnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu zawodowym według ich możliwości zdrowotnych.

Zadania:

1. Wspieranie przedsięwzięć mających na celu rozpoznanie potrzeb pod kątem zdobycia kwalifikacji zawodowych i wykształcenia przez osoby niepełnosprawne:
  - przystosowanie i wyposażenie nowych miejsc pracy do potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych;
  - wzmocnienie przedsięwzięć mających na celu ułatwienie zdobywania wykształcenia i poszerzania kwalifikacji zawodowych z uwzględnieniem dzieci i młodzieży oraz osób mieszkających na wsi;
  - pomoc w zatrudnieniu osoby niepełnosprawnej na otwartym rynku pracy lub w zakładach pracy chronionej oraz podjęciu samodzielnej działalności gospodarczej;
  - prowadzenie szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych;
  - prowadzenie poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy dla osób niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności;
  - popularyzacja i poradnictwo w zakresie zwrotu kosztów pracodawcom przystosowania tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.

Przewidywany efekt:

Zwiększenie możliwości wykorzystania potencjału zawodowego osób niepełnosprawnych poprzez:

1. zmianę profilu wykształcenia lub przekwalifikowanie osób niepełnosprawnych zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy.
2. umożliwienie osobom niepełnosprawnym zdobycia odpowiedniego zatrudnienia zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami; pomoc niepełnosprawnej młodzieży w wejściu

na rynek pracy poprzez możliwość zdobycia stażu zawodowego oraz zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych.

3. podniesienie świadomości społecznej, w szczególności pracodawców, w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.
4. powstanie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.

V. ANALIZA POTRZEB W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Lp.	Nazwa instytucji	Zakres potrzeb	Źródła finansowania	Jednostka realizująca
1.	Miejski i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej	1) ułatwienie osobom niepełnosprawnym dostępu do budynku Starostwa i Urzędu Miejskiego; 2) instalacja windy przy budynku Urzędu Miejskiego, MCK i Starostwa Powiatowego.	- PFRON - środki budżetowe samorządu	- Urząd Miejski - Urzędy Gmin
2.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nowym Mieście Lubawskim	1) instalacja windy w budynku Poradni i Biblioteki Pedagogicznej.	- PFRON	- Starostwo Powiatowe
3.	Biblioteka Miejska w Nowym Mieście Lubawskim	1) podjazd dla wózków 2) winda 3) sanitariaty	- PFRON - środki samorządu Miejskiego	- Urząd Miejski
4.	Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowym Mieście Lubawskim	1) likwidacja barier architektonicznych (windy, podjazdy, sanitariaty), 2) zakup samochodu do dowozu osób niepełnosprawnych,	- PFRON	- Starostwo Powiatowe

		3) wyposażenie pracowni muzycznej.		
5.	Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia działające na rzecz niepełnosprawnych	1) utworzenie sali integracji sensorycznej dla dzieci. 2) zapewnienie opieki lekarskiej, 3) wyjazdy rehabilitacyjne, 4) warsztaty terapeutyczne, 5) wyjazdy integracyjne, 6) gimnastyka rehabilitacyjna	- PFRON	- Starostwo Powiatowe
6.	Szkoły powiatu nowomiejskiego	1) instalacja windy; 2) wykonanie podjazdów dla uczniów niepełnosprawnych; 3) zamocowanie barierek przy podjazdach, 4) ułożenie wykładziny antypoślizgowej; 5) dostosowanie sanitariatów w łazienkach dla potrzeb uczniów niepełnosprawnych; 6) montaż poręczy i uchwytów na potrzeby uczniów niepełnosprawnych; 7) zakupienie sprzętu rehabilitacyjnego dla uczniów z dysfunkcją ruchową; 8) dostosowanie bramek wejściowych na teren szkoły	- PFRON - środki budżetowe samorządu	- Urzędy Gmin

		<p>oraz drzwi wewnętrznych dla uczniów niepełnosprawnych;</p> <p>9) oznakowanie miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych;</p>		
7.	Powiatowa Społeczna Rada d/s Osób Niepełnosprawnych	1) podjęcie starań w celu wybudowania basenu z zapleczem rekreacyjno-rehabilitacyjnym dla osób niepełnosprawnych.	<p>- PFRON</p> <p>- środki samorządu powiatu</p>	- Starostwo Powiatowe
8.	Zakład Aktywizacji Zawodowej	1) obiekty i pomieszczenia użytkowe przystosowane do prowadzenia działalności ZAZ-u.	<p>- PFRON</p> <p>- środki samorządu wojewódzkiego</p>	- Starostwo Powiatowe
9.	Zakłady Opieki Zdrowotnej	<p>1) zakup sprzętu i urządzeń rehabilitacyjnych (kriopol, laser, firing, aparat do terapii skojarzonej, saunders, stół rehabilitacyjny, rower eliptyczny, wioślarz, stepper, narciarz);</p> <p>2) zakup samochodu do przewozu pacjentów</p>	<p>- PFRON</p> <p>- środki budżetowe samorządu</p>	- Urzędy Gmin

VI. MONITOROWANIE I OCENA REALIZACJI PROGRAMU

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych obejmuje perspektywę czasową 2010 – 2015. Każda strategia powinna mieć charakter otwarty i elastyczny, co oznacza, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane pod kątem dostosowywania do zmiennej sytuacji społecznej, gospodarczej itp. Niniejszy Program nie jest dokumentem zamkniętym, ani w sensie merytorycznym, ani czasowym, jest procesem powtarzalnym i korygowanym ze względu na uwarunkowania. W tym celu konieczne są działania monitorujące, pomocne w ewentualnym przeformułowaniu celów i zadań przewidzianych do wykonania w kolejnych latach.

Monitoring programu jest obserwacją realizacji celów strategicznych i realizacji wynikających z nich zadań. Umożliwia on aktualną identyfikację problemów w realizacji zadań, ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację i weryfikację efektywności wykorzystania przeznaczonych na realizację zadań środków.

Nadzór nad realizacją całości zadań założonych w Programie będzie prowadzony przez Starostę. Natomiast bieżący nadzór merytoryczny nad realizacją poszczególnych zadań będzie należał do dyrektorów poszczególnych instytucji, odpowiedzialnych za wdrażane programy i realizowane zadania.

Wszystkie działania realizowane w ramach Programu będą jawne. Analiza i informacja z realizacji Programu będzie przedstawiana każdego roku Radzie Powiatu.

VII. PODSUMOWANIE

„Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2010-2015” przybliży problemy osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym oraz określa na najbliższe lata podstawowe zadania różnych podmiotów zajmujących się problematyką wspierania osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Program wskazuje potrzeby osób niepełnosprawnych oraz wyznacza główne cele i metody rozwiązywania występujących problemów społecznych.

Zapisy zawarte w programie należy realizować w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd powiatu, samorzady gmin i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych, w tym środków Unii Europejskiej.

Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej, w szczególności na rzecz osób niepełnosprawnych powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi i kierunkami działań.

Autorzy niniejszego programu pragną złożyć serdeczne podziękowania tym wszystkim, którzy przyczynili się do identyfikacji najważniejszych problemów społecznych środowiska osób niepełnosprawnych.

W imieniu Zespołu Programowego

Przewodniczący

Mieczysław Sargalski

WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH

Akty prawne Unii Europejskiej:

1. Rozporządzenie Komisji (WE) NR 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych)
2. Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie wsparcia dla zakładów aktywności zawodowej
3. Sytuacja kobiet niepełnosprawnych w Unii Europejskiej Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 26 kwietnia 2007 r. w sprawie sytuacji kobiet niepełnosprawnych w Unii Europejskiej (2006/2277)
4. Dyrektywa Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000r. ustanawiająca ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy
5. Rozporządzenie Rady (WE) Nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE
6. Rozporządzenie Rady (WE) Nr 994/98 z dnia 7 maja 1998r. dotyczące stosowania art. 92 i 93 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską do niektórych kategorii horyzontalnej pomocy państwa
7. Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowanie art. 87 i 88 Traktatu do pomocy *de minimis*

Krajowe regulacje prawne:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
2. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych z 1 sierpnia 1997 roku.
3. Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 ze zm.)
4. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 ze zm.)
5. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. Nr 91, poz. 578 ze zm.).

6. Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2007r. Nr 11, poz. 74 ze zm.).
7. Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. Nr 123, poz. 1291 ze zm.).
8. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 października 2007 r. w sprawie przyznania osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej (Dz.U. z ` r. Nr 194, poz. 1403)
9. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 października 2007 r. w sprawie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej (Dz.U. z 2007r. Nr 194, poz. 1404)
10. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2007 r. w sprawie refundacji składek na ubezpieczenia społeczne osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 240, poz. 1754).
11. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2007 r. w sprawie udzielania pomocy pracodawcom zatrudniającym osoby niepełnosprawne oraz osobom niepełnosprawnym wykonującym działalność gospodarczą i rolniczą (Dz.U. Nr 240, poz. 1756).
12. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 grudnia 2007 r. w sprawie zakładów aktywności zawodowej (Dz. U. Nr 242, poz. 1776)

Samorządowe akty prawne:

1. Strategia Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2020 roku (Uchwała nr 46/627/06 Sejmiku Województwa z dnia 27 czerwca 2006 r.).
2. Strategia Rozwoju Powiatu Nowomiejskiego na lata 2007-2013 (Uchwała nr XIII/92/07 Rady Powiatu w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 30 października 2007 r.).
3. Strategia rozwiązywania problemów społecznych w powiecie nowomiejskim do 2014 roku (Uchwała nr XI/78/07 Rady Powiatu w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 31 lipca 2007 r.).